

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

1SV120 Svenska språket, 60 högskolepoäng

Swedish, general course, 60 credits

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2009-06-16

Senast reviderad 2013-10-28 av Fakulteten för konst och humaniora. Revidering av kurslitteraturen.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2014

Förkunskaper

Grundläggande behörighet

Mål

Efter avslutad kurs skall studenterna kunna:

- använda en grundläggande terminologi inom språkvetenskap,
- problematisera språkets roll i samhället och för individen,
- grunderna i svenska språkets fonetik och kunna beskriva förhållandet mellan ljud och stavning,
- grunderna i nusvensk grammatik och utföra en elementär grammatisk analys av svensk text,
- grunderna i svensk ordbildning och semantik,
- urskilja retoriska drag i skriftliga och muntliga texter,
- tillämpa retoriska principer i tal och skrift,
- använda språket effektivt i tal och skrift,
- vidareutveckla och förbättra texter,
- de viktigaste historiska språkliga förändringarna i svenskan,
- kunna redogöra för förändringar och variation i språket i sin samtid och i äldre språkskeden,
- beskriva skillnader mellan olika regionala varianter av svenska,
- grunderna om svenska ort- och personnamn,
- analysera skillnader och likheter mellan de nordiska språken och känna till de bakomliggande historiska förändringarna,
- de viktigaste förändringarna i det svenska språkets historia från fornsvenskan och framåt,
- redogöra för hur språk varierar och förändras, både i samtiden och i äldre skeden,
- beskriva skillnader mellan olika regionala varianter av svenska,

- grunderna om svenska ort- och personnamn,
- redogöra för diskussioner som historiskt har förts om språk, språkvård och språkanvändning,
- tillämpa olika grammatiska metoder,
- behärska traditionella grammatiska analysmetoder och tillämpa dem på autentiska texter av olika slag,
- tillämpa språklig text- och diskursanalys på olika slag av texter, såväl muntliga som skriftliga,
- på ett aktivt och självständigt sätt förhålla sig till språklig variation av olika slag,
- kunna resonera om språket som maktmedel, gemenskapsfaktor och gruppmarker.
- söka och använda språkvetenskaplig litteratur,
- genomföra och presentera en mindre, språkvetenskaplig undersökning,
- granska och diskutera språkvetenskapliga undersökningar på samma nivå.

Innehåll

Delkurs 1. Språk, individ och samhälle, 5 högskolepoäng

Kursen introducerar språkvetenskap i allmänhet och studier i svenska språket i synnerhet. Kursen behandlar också förhållandet mellan språk och samhälle och språkets betydelse för individen.

Delkurs 2. Retorik i tal och skrift, 10 högskolepoäng

Kursen innehåller fyra huvudmoment:

- retorikens historia och moderna tillämpning
- retoriken som teori och som praktik
- analys av muntliga, skriftliga och multimodala genrer
- praktiska övningar i att tala och skriva retoriskt.

Delkurs 3. Språkets byggnad och bruk, 10 högskolepoäng

Kursen behandlar det svenska språkets grammatiska struktur och ger redskap för analys av språket i texter. Den introducerar också grunderna i svensk fonetik.

Delkurs 4. Språklig förändring och variation, 5 högskolepoäng

Kursen behandlar variation och förändring i det svenska språket från cirka 1700 till nutid. Den ger i första hand ett historiskt perspektiv men beaktar också dagens samhälle utifrån olika aspekter. Dialektala skillnader i svenskan tas upp, och grunderna inom svensk namnforskning aktualiseras.

Delkurs 5. Grammatik, 5 högskolepoäng

Kursen fördjupar studiet av det svenska språkets grammatiska struktur och ger redskap för arbete med språk i bruk.

Delkurs 6. Språkhistoria, 5 högskolepoäng

Kursen fördjupar studiet av språkliga förändringar i de nordiska språken och utvecklingen av olika textgenrer. Tyngdpunkten ligger på svensk språk- och texthistoria under jämförelse med de nordiska grannspråkens utveckling.

Delkurs 7. Text- och diskursanalys, 5 högskolepoäng

Kursen fokuserar på språklig text- och diskursanalys, så att de studerande kan ta ställning till och bedöma texter av olika slag.

Delkurs 8. Språksociologi, 7,5 högskolepoäng

Kursen behandlar språksociologi och språkpsykologi. Detta innebär att den ger insikter om språkets betydelse för individen. I detta sammanhang ska två- och flerspråkighet beaktas. Detta innebär även att studenterna tillägnar sig grundläggande kunskaper om förhållandet mellan språk och samhälle. De studerande ska också utveckla insikter om språket som maktmedel, gemenskapsfaktor och gruppmarker. Samhällelig språkplanering tas upp.

Delkurs 9. Självständigt arbete, 7,5 högskolepoäng

Kursen ger de studerande erfarenhet av eget vetenskapligt arbete. De studerande ska författa en kort uppsats över ett ämne som väljs i samråd med kursledaren och som kan falla inom vilken del som helst av vetenskapen svenska språket. Vidare ska de studerande delta aktivt i seminarier, försvara sin uppsats och opponera på ett annat arbete.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, lektionsundervisning, seminarier och gruppövningar. Deltagande i seminarier är obligatoriskt. När kursen ges som nätbaserad distanskurs används särskilda för distributionsformen lämpliga undervisningsformer.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För godkänt betyg ska de förväntade studieresultaten vara uppfyllda. Delkurser omfattande minst 40 högskolepoäng måste ha betyget Väl godkänd för att slutbetyget ska bli Väl godkänd. Antalet tentamenstillfällen är begränsat till fem gånger.

Examinationsformer som kan förekomma är muntliga och skriftliga prov och fortlöpande prövning under kursen.

Student vid Linnéuniversitetet har rätt att få sitt betyg för kurs översatt till den sjugradiga ECTS-skalan. För att få sitt betyg översatt ska studenten lämna en begäran om detta till läraren vid kursstart.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursutvärdering som sammanställs och återkopplas till studenterna samt arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Delkurs 1. Språk, individ och samhälle

Dahl, Östen. 2000. *Språkets enhet och mångfald*. Lund: Studentlitteratur. 296 s.

Einarsson, Jan. 2009. *Språksociologi*. Lund: Studentlitteratur. 86 s. (urval).

Linell, Per. 1982. *Människans språk. En orientering om språk, tänkande och kommunikation*. Lund: Liber Läromedel. s. 13–59. 46 s.

Håkansson, Gisela & Norrby, Catrin. 2010. *Introduktion till sociolingvistik*. 1:a upplagan. Stockholm: Norstedts. 389 s. (urval).

Delkurs 2. Retorik i tal och skrift

Haraldsson, Peter. 2010. *Retorik inför publik – konsten att övertyga*. 4:e upplagan. Malmö: Liber. 209 s.

Lindqvist Grinde, Janne. 2008. *Klassisk retorik för vår tid*. Lund: Studentlitteratur. 373 s.

Lindstedt, Inger. 2002. *Textens hantverk. Om retorik och skrivande*. Lund: Studentlitteratur. 146 s.

Övrig litteratur i urval efter samråd med undervisande lärare

Hellspång, Lennart. 2011. *Konsten att tala – handbok i praktisk retorik*. 3:e upplagan. Lund: Studentlitteratur. 355 s.

Melin, Lars. 2007. *Vett och etikett i språket*. Stockholm: Norstedts.

Mral, Brigitte. 2011. *Talande kvinnor - kvinnliga retoriker från Aspasia till Ellen Key*. 2:a upplagan. Ödåkra: Retorikförlaget. 229 s.

Mral, Brigitte & Larsson, Lars-Åke. 2004. *Reklam och retorik – 10 fallstudier*. Åstorp: Rhetor förlag.

Delkurs 3. Språkets byggnad och bruk

Byrman, Gunilla (red.). 1998. *Fonetikhäftet*. Växjö universitet: Institutionen för humaniora. 60 s.

Josefsson, G. 2009. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Studentlitteratur. 252 s.

Josefsson, G. 2009. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningar med facit och kommentarer*. Studentlitteratur. 205 s.

Stencilmaterial som tillhandahålles av institutionen. 200 s.

Delkurs 4. Språklig förändring och variation

Aitchison, Jean. 2001. *Language Change: Progress or Decay?*

Cambridge: Cambridge University Press. Kapitel 3–5. 46 s. Anmärkning: Finns som e-bok.

Josephson, Olle. 2005. *Ju. Ifrågasatta självklarheter om svenskan, engelskan och alla andra språk i Sverige*. 2:a uppl. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. Kapitel 1–4. 118 s.

Pettersson, Gertrud. 2005. *Svenska språket under sjuhundra år. En historia om svenskan och dess utforskande*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur. s. 7–50, 201–283. 125 s. (urval).

Teleman, Ulf. *Tradis och funkis. Svensk språkvård och språkpolitik efter 1800*. Stockholm: Norstedts Ordbok. s. 11–60, 77–207. 179 s.

Thelander, Mats. 2001. ”Socialiserad språkhistoria. Om sociolingvistikens bidrag till förståelsen av språkförändringar”. I: *Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens Årsbok 2001*. Stockholm: Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. s.65–78. 13 s.

Ett representativt urval nysvenska texter som tillhandahålls av läraren. Ca 60 s.

Delkurs 5. Grammatik

Byrman, Gunilla (red.). 1998. *Grammatikhäftet*. Växjö: Institutionen för humaniora. 60 s.

Jørgensen, Nils & Svensson, Jan. 1987. *Nusvensk grammatik*. Malmö: Liber. s. 63-186. 121 s. (urval).

af Trampe, Peter. 1999. *Språkbrukaren och orden*. Lund: Studentlitteratur. s. 9-37 32 s.

Delkurs 6. Språkhistoria

Larsson, Inger m. fl. (red.) Den medeltida skriftkulturen i Sverige. Genrer och texter. *Runica et Mediaevalia. Scripta maiora 5*. Stockholm 2010. 307 sidor.

Nordens språk – med rötter och fötter.

<http://www.norden.org/no/publikasjoner/publikasjoner/2004-009>

Pettersson, Gertrud. 2005. *Svenska språket under sjuhundra år. En historia om svenskan och dess utforskande*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur. s. 35–199. 148 s. (urval).

Ett representativt urval av fornsvenska och äldre nysvenska texter som tillhandahålls av läraren. Ca 60 s.

Delkurs 7. Textanalys

Josephson, Olle. 1991. ”Varför en lätt text kan vara svår att förstå”. I: Wijk-Andersson, Elsie (red.). *Kultur – text – språk*. Uppsala: Hallgren & Fallgren. 121 s.

Hellspång, Lennart & Ledin, Per. 1997. *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur. 303 s.

Melin, Lars & Lange, Sven. 1997. *Att analysera text*. Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur. 172 s.

Norrby, Catrin. 1996. *Samtalsanalys. Så gör vi när vi pratar med varandra*. Lund: Studentlitteratur. ca 130 s.

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise. 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur. kap. 1 och 3. 31 s. (urval).

Delkurs 8. Språksociologi

Einarsson, Jan. 2009. *Språksociologi*. Lund: Studentlitteratur. 355 s. (urval).

Edlund, Ann-Catrin, Eva Erson & Karin Milles. 2007. *Språk och kön*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag. 256 s. (urval).

Melin, Lars. 2004. *Språkpsykologi. Hur vi talar, lyssnar, läser, skriver och minns*. Stockholm: Liber. 140 s.

Nordberg, Bengt. 2007. ”Om språksociologiska aspekter på språkhistorien”. I: Elmevik, Lennart (red.): *Nya perspektiv inom nordisk språkhistoria*. Uppsala: Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur. s. 89–105. 16 s.

Sundgren, Eva (red.). 2007. *Sociolingvistik*. Stockholm: Liber. 357 s.

Thelander, Mats. 1992. ”Med dialekten i bagaget”. I: Strömquist, Siv (red.): *Tal och samtal*. Lund: Studentlitteratur. s. 177–194. 17 s.

Delkurs 9. Självständigt arbete

Lagerholm, Per. 2005. *Språkvetenskapliga uppsatser*. Lund: Studentlitteratur. 146 s.

Strömquist, Siv. 2000. *Uppsatshandboken*. Uppsala: Hallgren & Fallgren. 132 s.